

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Στφ IV 123/1980*

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομόπολις)... Πεσσία...
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας Βαλίου...
Νομοῦ... Αἰτωλοακαρνανίας
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Περδ.
Μηδ. Ἀνώνιος... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Πεσσία Βαλίου Ἀιτωλίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... εἴκοσι (4)..
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Στυρίδων Ζήκας...

ἡλικία... 54... γραμματικαὶ γνώσεις... Γ' Δημοτικοῦ

τόπος καταγωγῆς Πεσσία

Βαλίου Ἀιτωλοακαρνανίας

β) Δημόκριτος Λοιμιάδης ἡλικία 60
Β' Δημοτικοῦ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περριοχὰ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖα διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ σπορὰν αἱ ὁμαλαὶ καὶ χόνιμοι καὶ διὰ βοσκήν αἱ βοσκὰς

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; Ὑπῆρχεν χωρὶς

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἀνῆκον εἰς τοὺς χωρικοὺς

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; Διανέμεται αὐτὴν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐν τέκνοις

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

..... *ἀσχολεῦνται συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας* .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

..... *Δὲν διαφέρουν τοιαῦτα μετέμοιρα* .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) ..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ..... *Τὴν* .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; .....

..... *Δὲν μετέβαινον ἀλλοχού.* .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμιάς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυμνιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας ; ... ἐξ ἔτος 1950 .....

- Ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; .....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόπτερο, δίπτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; **Σάββατον, Σάββατον, Σάββατον** διὰ τὴν

α) ποιοτερο με διπλη χειρολαβα (ωστε πολλαπλασιάζονται μηχανή και η δεύτερη με διπλη χειρολαβα, ωστε δεν απαιτούνται πλέον.
Η προμήθεια κοστίζει 300000 για το 2ο επιπλέον

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . . . .

1. περιστάσις 4. αἰετός 7. σταυρός 10. στήριγμα
2. ἀλετριονόδα 5. χυνί 8. χανίζες
3. ψεῖρό 6. σταθάρη 9. σπαῖον

- 2) Τρακτέρ (από πότε είναι ἐν χρήσει;) Δὲν χρησιμοποιοῦμαι
3) Μηχανὴ θερισμοῦ Δὲν χρησιμοποιοῦμαι

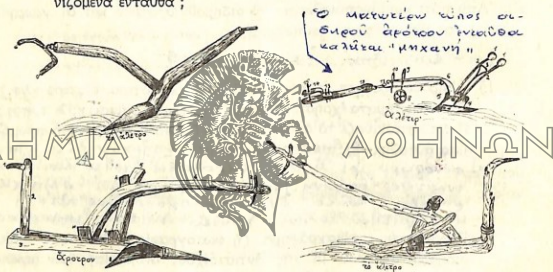
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δὲν χρησιμοποιεῖται

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ Δὲν χρησιμοποιεῖται .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

Ὁ Σπυρίδων Σήμας, ζεὺν 54,
χειρὸς καὶ βιοτέχνης. .....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <u>χειρολαβὰ</u>	6. <u>κολέσκινα</u>	11. ....
2. <u>βλετροπόδα</u>	7. <u>σπάθῃ</u>	12. ....
3. <u>δεξιὸν χειρὸς</u>	8. <u>σταθάρι</u>	13. ....
4. <u>ἀριστερὸν χειρὸς</u>	9. <u>σπαθόσκινα</u>	14. ....
5. <u>χηνί</u>	10. <u>χάνεζος</u>	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) **Τὸ ὑνί.** Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχθυογραφήσατε τὴν φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔξιν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

ἐπὶ ἐνὶ τῷ ἑνὶ τῷ ἀποστόλῳ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῷ
 δι' ἡμᾶς τῶν ἡμεῶν ἀποστόλων ἐπὶ τῷ
 ἀποστόλῳ ἀποστόλῳ ἐπὶ τῷ ἀποστόλῳ
 καὶ ἐπὶ τῷ ἀποστόλῳ ἐπὶ τῷ ἀποστόλῳ

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) ἦτο (ἦ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ⁹⁸ ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεία διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

τσέκουρα, σκεπάρνι, πριόνι, ζουμπαλάρι, ξυλοφορέ

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος..... βοές..... (νύν ἡμίονοι).....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;... βοές : δύο - ἡμίονοι : δύο ἢ εἷς ..

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
... οὐκ εἶεν - οὐκ ἡμιόνους ὄχι ..

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

ἀριστερή ζεύλα δεξιὰ ζεύλα

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

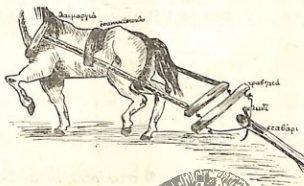
ὡς ἐν ζυγὸν διὰ τοῦ να προσδεθῇ
ἐν ἄροτρον διὰ τοῦ ἡρώλια ἡ ἐξ-
αυτοῦ καὶ ὡς αὐτοῦ καὶ ἡμιόνους
(ἐξ αὐτοῦ) καὶ ὡς αὐτοῦ καὶ ἡμιόνους

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ἀπὸ τοῦ 1940

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ὡς ἐν
ζεύξις οἱ « ἀλαμπριές » καὶ οἱ « τραθηχιά »
προσδένονται σὲ « παλινεξία » καὶ αὐτοὶ
τε συνεχίᾳ προσδένονται εἰς τὸ ἄροτρον,

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

εἰς τὴν περιστῆν ἀνὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
ἐν εὐ συντημένῳ σχεδιασμένῳ παρα-
θεμένῳ.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας : Σήμερον, ὡς καὶ παλαιότερον, ὁ ἀνὴρ καὶ ὁ βοσκόμενος μόνον εἰς τὴν σπορὰν συνήθως ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Ἐποσθεύονται οἱ « ἀλ-
μαρῆς », προσδύνονται καὶ « ἀρβυχοί » οἱ αὐτοὶ
μετὰ τοῦ « ἀλανεζέται » καὶ αὐτὰ πρὸς τὸ ἄροτρον.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... ὁμοίως
παίεται καὶ ὡς ἐν τῷ ἄροτρον.....

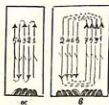
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἄλλαι σήμερον καὶ παλαιότερον τὸ χωράφι
ὀργώνεται ὡς τὸ παλαιότερον οὐκ οὐ
ἔστιν... καὶ... ἄλλοι... εἰναι... δὲ... (ἐκείνους)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

ὀργώνεται περιφερειακῶς (α) με ἄροτρον μονόθετον
(σιδερόν)

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ἢ... σπορά... ὅπου... ἔρχεται τὸ ἄροτρον
ἔγινετο καὶ γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας
ἐνταῦθα αἱ λωρίδες καλοῦνται "σποριές"

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; .....
ἐχωρίζετο με αὐλακιάν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; ἐνταῦθα γίνεται δι' ἄλλοι...
περιφερειακῶς.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....
πλαγίως (σήμερον καὶ ἄλλοι)

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *εἰς τὸ σπέρμα, ἀριθμῶν, σίτον, ἀραβοσίτων καὶ λοιπῶν δημητριακῶν.*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Διὰ τὸν σίτον καὶ τὴν κριθήν (1) ὀργώματα τὸ φθινόπωρον. Διὰ τὸ καλαμῶνι (ρόκες) ἔρις (3)

ὀργώματα τὴν ἔνοιξι, ὀνοματολογία ὀργωμάτων:

1^{ον}: ὀργώμα, 2^{ον}: δίσωλο, 3^{ον}: σπέρμα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

καλλιεργεῖν καὶ φτερόν, ὡς καὶ τὸ καλαμῶνι. (ἐν τῷ καλαμῶνι ὀρεσι)

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

δὲν ἀφένεσαι εἰς ἀγρανάπαυσιν.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχάνθων, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *εἰς τὴν κριθήν: φθινόπωρον, ἔρις: ἔνοιξι.*

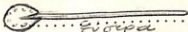
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπóρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

τὸ δισάκι ἐν τῷ καλαμῶνι τσινεάκι.

ἔξ αὐτῶν λαμβάνονται καὶ διασκορπίζονται σπέρμα.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρν, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ά. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μὲ τὴν ἐνστέρα : (σιδηροῦν ἔργαλειον εἰς σχῆμα πετάλλου μὲ ὑποδοχὴν εἰς σπειρίων ἐύλου) ..... ἐνστέρα

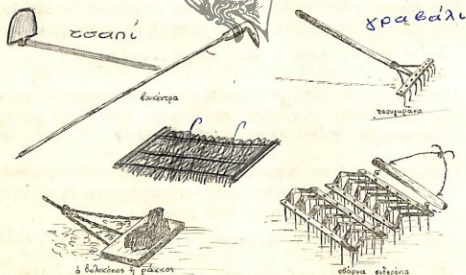
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σθάρνισμα, διβόλισμα); .....

..... γίνεται ἰσοπέδωσις (σθάρνισμα) .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἂνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή ἐστὶν ἐργαλεῖον τοῦ χρόου ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ μετὰ τὴν ἐνστέρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΔΑΦΝΩΝ

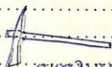

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

ζαπί

σκαλινομήν

καρμά

τσίπα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Συνήθως μόνος. Ἐνίοτε ἐὼν θυγατὴρ.
ἐξυγιὸς αὐτοῦ ἢ κιν. ἀσπιδί.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Τοῖς ἁγροῦσι. Ἐνίοτε καὶ θυγατὴρ. Συνήθως καλλιεργοῦντο ζασσὰς. Ἐπέρνοντο ἢ ἐκτελοῦντο ἡ ἀργαλεῖα καὶ αἱ ἐργασίαι καὶ αἱ ἐργασίαι καὶ αἱ ἐργασίαι.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Τοῖς περισσοτέροις ἄγροσι.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

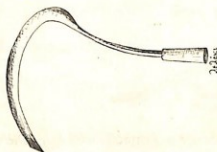
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μὲ τὸ δρεπάνι ὡς ἔχει κοίλο εἰς

τὸ κατωτέρω ἑκαστοθεσίμῳ.

..... δρεπάνι

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

..... τοῦ δρεπανιοῦ, ἐν ᾧ

..... ἄλλα μέσα

.....

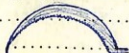
2) Μὲ δρεπάνια ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ τὸ κατωτέρω

.....

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) .....

.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

.....

.....

.....

χειρολαβή

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ά.) .....

ἡχοφάζοντο ἐν τῷ ἔμπορίῳ.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) ἡχοφάζοντο.....

θερισμός μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ πλείωσι ἔδην:
α) ῥόβη β) γακὴ γ) ρεβύδια,

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σίκαλις κλπ. ....

ἐλάνοντο (πρὸς τὰς ἀκροτάτους ἑστέρας τοῦ ἐδάφους)

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

ἐλέγοντο μαζί λίγες καὶ παραμένοντες

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; .....

οἱ ἴδιοι εἰς θεριστὰς ἐν-
εστέον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς "χεριές" ..

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

οἱ χεριές το-
ποθετοῦνται πολλαὶ ὁμοῦ (πρὸς τὸν αὐτὸν
τόπον).

ἀντιθέτως τῶν σταχύων ἑστῶτων

καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. ... ἐνταῦθα ... πολλαχὺναι ...
 ... ἡγωνεύονται ...

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῖαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....
 ... ἄνδρες καὶ γυναῖκες ... δὲν ἤρχονται ...
 ... θερισταὶ ἀπὸ ἄλλων ἐόντων ...

- 2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐξοκτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ἐνημερίωσιν) .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

οὐχί

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Βελανίς. Ὁ θερισμός ἤρξε ν' ἀρχί-
σῃ Δευτέρα 2 Σεπτεμβρίου.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ἐνίσσε ἀλλ' οὐχὺ ξεῖθμον.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Δὲν ἀπαιτεῖται ἰσχυρὰ σχετιμὸν
μὲν ἀνωτέρω ἔθιμον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ δεμάτιασμα ἐγένετο μίαν
πρὶν ἐξδοῦναι μὲν τὸν
θερισμὸν.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Χειρὶς μὲτ' ὧν θεωρεῖται ἐνὸς χειρὸς ἐκείνου.
(χειρὶς) σταχῶν, καθὼς ἐδίδοντο διὰ δύο καὶ
ἐκείνην ἄλλαν σταχῶν καὶ ἵν' ὑπὸ χεῖρα χεῖ-
νοντο αἰσθητῶς ἵν' ἑκείνην περὶ πρὸς ἐξου-
δα πρὸς ἐκείνην. Μετὰ συνεινενόητο
ἵνα 40 χειρὶς (μοναρία) ἢς δύο σταχῶν
μὲ καὶ μετὰ πρὸς σταχῶν πρὸς ἐκείνην.
καὶ ἐκείνην διὰ ἵν' ἑκείνην χεῖρα ἐργαλεῖον
ἐνός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θεωρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Μετὰ ἐκείνην δέσιμον καὶ ἐκείνην συνειν-
ενόητο εἰς ὠρισμένον μέρος ἐκείνου
ἢς θεωρητῶς (50-60 δερμάτια) καὶ
πρὸς καὶ ἵνα, διὰ πρὸς ἐκείνην διὰ ἐκείνην
διὰ ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ ἐκείνου χρόνου 1925.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. ἔφ. εὐεΐσια
εὐρ. παϊδάρις γίνεται παῖδα τοῦ μηνος:
Φεβρουάριος - Μάρτιος - Ἀπρίλιος

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν.

Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἐγίνετο (ἢ
γίνεται) μὲ κοπί (βλ. σελ. 10 & 11).

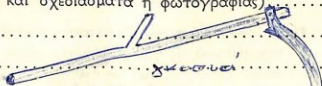
στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φυλάξις αὐτοῦ.

Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον (καὶ νῦν) ἡ δια-
τροφή τῶν ζώων μὲ χιμῶνα μὲ ξη-
ρύλλιν. ἔφ. εὐρ. σπέρνεται παῖδα μηνος
Φεβρουάριον ἢ Μάρτιον καὶ ἡ ξήρανσις
γίνεται ἐν ἔξος ἀγροῦ. Θερμαίνεται
3-5. ἔφ. εὐρ. τὸν χρόνον, ξηραίνεται καὶ
χρησιμεύεται.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). Μὲ τὴν χκοσιαί.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

[illegible]

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

καὶ διατάττει ἐκτελέσθαι ἐν ἐφ' ἑαυτῶν
ἐν ἐστίον ἐπίσταται πνήθως παρὰ ἐόν
ἄλλοι. Πολλοὶ ἐχρησιμοποιοῦν ὡς ἑαυτοὶ
καὶ ἢν αὐτῶν ἐπὶ ἐπιστοῦ (παρακώστωται).

- 2) Πώς καλείται ο χώρος όπου τοποθετούνται τα πρὸς ἄλκωνισμὸν
δεμάτια. Εἰς τίνος τόπους λέγεται: θεμνωστάσι, θεμνωιά,
θεμνωιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Ο αὐτός θναὶ κοποῦνται καὶ σημάτια καλῶ-
σαι θνήσκουσι καὶ σημάτια κοποθεοῦνται
ἐν τοῖς σπλάγχνοις αὐτοῖς. Μεγάλαις πένται
χῶν πρὸς αὐτῶν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον ᾠδρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; .....

ὑπἄρχεν ἑνὸς αἰῶνι. Ἄν ἔτι το
παλαιότερον εἰς αἰῶνα εἰς αἰῶνα
ἔτι καὶ ἀκούει εἰς ἑλπίαν αἰῶνι.
Ποῦναι εἰς αἰῶνα αἰῶνα.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνα. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; ... ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς οἰκίας ... ἐντὸς τοῦ συνοικισμού ... ἐκτὸς τοῦ συνοικισμού ... ἐντὸς τοῦ χωρίου ... ἐκτὸς τοῦ χωρίου ...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ὁ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον
οἰκογένειαν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀρχεται 20 Ἰουνίου - λήγει 20 Ἰουλίου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. Πλάκας πετρώσεων. Ἐκρη-
σισμοποιῦντο χωματάλωνοι. Σήμερα
ἀρχίζουν εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ δάπε-
δον πετρώσεων.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

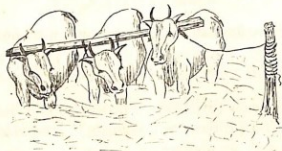
Χωματάλωνοι εἰς τὴν περιουσίαν ἔχου-
σιν ἐκρησμοποιῦντο πρὸ 30 ἐτίας. Ἐκρη-
σμοποιῦντο εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ δάπε-
δον πετρώσεων. Σήμερα ἀρχίζουν εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ δάπε-
δον πετρώσεων.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Εἰς τὴν ἀρχὴν προετοιμασία εἰς τὴν ἀρχὴν
σηλ. εἰς τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ἐναρ-
ξίς εἰς τὴν ἀρχὴν ἀλωνισμού.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

— καὶ σαρχὶα καταποιεῖται ὡς καὶ δένδρον ὡ-
τως· ὥστε· ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τῶν σαρχῶν καί-
ματα· καταποιεῖται, ἡρὸς· τὸν ἡσυχάζον·
συνεπὲς δὲ καὶ εὐρίσκειται ὡς αὐτὴν ἐνέτω-
νται· διατρίβει· ἀνακατασκευάζεται· ἐνισχύεται·

ଅଧିକାରୀ

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σταγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

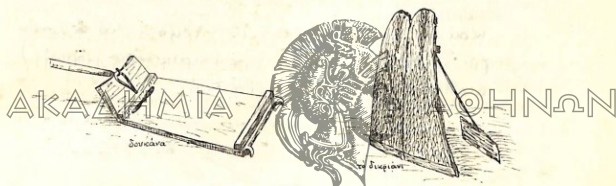
[illegible]

- β) Πώς ζεύονται οι βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Πώς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινοῦ, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ὡς φαίνεται
 εἶναι « σὲ σπυλὴν » αἰνὴς περιστάλλον
 τὴν λαίμω τὴν ζώνων καὶ ἐν συνέχειᾳ
 προσδένεται πρὸς πᾶσι τοῖς σπύλοις, πρὸς
 ὑπερσπύλοις ἢ ἰσχυροῦς τοῦ ἀλωνισμοῦ.
 Ζυγὸς δὲ ἔστιν ἡ χρησιμότης αὐτοῦ.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Δὲν χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα ἡ ἀνωτέρω ἀλωνιστική μύρα. Ὡς φαίνεται ἐκ τῆς εἰκόνος καὶ τῆς περιγραφῆς αὐτῆς εἶναι ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

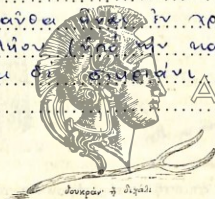
Συνήθως ἀπὸ ἑως 7^{ης} πρωινῆς ἕως
ἑως 12^{ης} μεσημερινῆς.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

καὶ ἰσχυροὶ ἄνθρωποι ἐν χρήσει τοῦ ἀνωτέρω
ξύλου (ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν).
αὐτοὶ δὲ συστάνει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ευριάνι

δογκράν' ἢ διχάλι

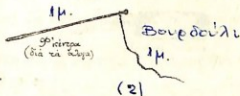
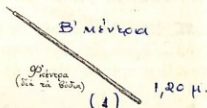
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; .....

Ναί

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Ἦτο ἐν χρήσει διὰ τὸ ἐξάγειν τὰς ἐλπίδας
ὡς αἰς ἰχθυογραφίαν (1) ἐπομένως οἰκίδος καὶ
διὰ τὰς ἀποστάσεις ἐπὶ τὸν θοῦρον ὡς αἰς
ἰχθυογραφίαν (2).

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν Ἡ. Ξερασίει... ἐνδὲς... ἀηλψιζέως σεαυτῶν αἰαλῶται "ἕνα ἀλώνι". ἤλωνίζοντο καὶ ἡμέραν μίαι ἕως δύο σεαυτῶν "ἀλώνια".

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
... Δὲν ὑπάρχει ἐν Κρήτῃ ...

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικα του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν ...
... ὁ γεωργὸς δ' ἀνελάμβανεν ...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Διὰ τοῦτο προσέτιται διημεριζομένων ἱερῶν μεσαιῶν ἐν "μέσῳ" καὶ ἐν "σευρηρόνῳ" (βλ. ἀπὸ σελ. 26)

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; ...
... ἐλέγετο "κόπανο", καὶ παραιοὶ νῆξο ἐν ξύλῳ, μῆκος 35 ἐν. πάχος 5 ἐν. σχῆμα ὡς ἑξῆς.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο καὶ εἰς τὸ ἀλώνι καὶ εἰς τὴν αὐλήν. ἔστιν ἔτι χρῆσις τοῦ κοπάνου εἰς τὰ κουνιά, τὰ ριθύδια, εἰς φαγιές, καὶ γασόλια.

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

Μόνον ἀπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

.....

.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

οἱ σταχύνες ξεψηλόντω ἐπὶ τοῦ ἰσοπέδου διὰ τὸ ἀποπνέσθαι· εὐκρινὶ ὕδατι 4-5 σταύους ἐπὶ κρητάνισματι διηκτέσθαι· κένον· ἄς· ὡς σπυρίον· καὶ κρητάνου, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς ὡς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

ἤνιόν τι τραγουδοῦντο (οὐχὶ ξε ξε ξίμον).

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Ἐν ἡμετέροις τοῖς κρητάνις μηχανῆς

β'. Λίχνισμα

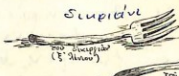
- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Ἄν· φηλαρχι· ἐν τῷ φηλαρχι·

εἰδιμή· ἐνομασία· γιὰ τοὺς ἀλωνισμένους σταχύνες· οὐδὲ σωρεύονται διὰ τὸ λίχνισμα· μετὰ δικριάνι ἢ καὶ μετὰ φηλαρχι.

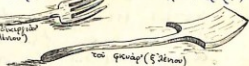
δικριάνι

δικριάνι

φηλαρχι (i)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα σφοδρῶν.
Δὲν καρφώνεται ἐν ἑσθίῳ εἰς τὸν σωρὸν,
ὅτι ἐκ τῆς ἀφ' ἑσθίῳ ἐκείνου ἐκτείνεται ἐν
ἐκείνῳ οὐρανῷ αὐτῷ.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

τὸ "ἐσθίονισμα" γίνεται ἀρχικῶς μὲ τὸ φτυάρι
καὶ μετὰ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ φτυάρι (1).

- 3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

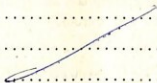
καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκα ὅχι εἰδικὸς
ἀλλ' ἀνεμιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

καὶ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων ποὺ παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ καλοῦνται ἐσθίονισμα. ἀποχωρίζεται ἀπὸ τοῦ καρποῦ μὲ τὰ πόδια. Ἐνταῦθα σὲν γίνεται καὶ δεῦτερον ἄλωνισμα ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

οἱ μόνυλοι (Ἰνερθεα πότσες) ἀποχωρεῖ-
 ζονται τοῦ παφροῦ μετ' ἐκείνου.
 (Βλ. παλαιῶν)

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

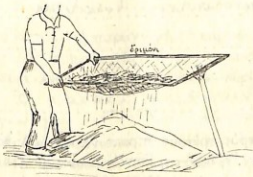
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλαιοῦ δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀριόλος

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν' π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Εὐθεὺς γίνεται μὲ τὸ πῶσινον ὑπὸ βιν-
τὸς, ἐποθεύουσιν μικρὰν πῶσινικὴν ὑπὸ
ἀλυσὶ πρὸς διαλογὴν. Ἐὖ πῶσινον εἶναι
ἐγγίνον μὲ ἀνθὴναι μεταλλικὸν μὲ ὀπῆς.
(βλ. εἰς προηγουμένην σελίδα 27)

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ὄταν ἐτοιμασθῇ ὁ καρπὸς σχηματίζεται ὑπὸ σωρόν
καὶ μὲ τὸ φτυάρι ἢ μὲ βιντό (δοχεῖον) δὲν
ἀποράσειται ὑπὸ τοῦ σωροῦ στέινος, οὐτε ἐμνη-
χνύεται... (βλ. βιντόν) καὶ ὁ φτυάρι...
ὡς αὐτόν, οὐτε γίνεται προσκύννησις καὶ
ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

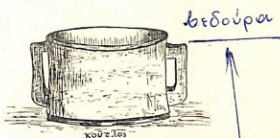
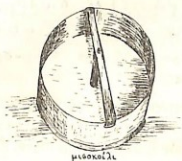
- 8) Ἄλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

Δὲν ἀφίσταται ἐνταῦθα.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

- 2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο εις είδος εις τὸ ἀλώνι ;
 α) τὸ παπαδιάτικο, *έναις παιδίσ* (36 θανάδες)
 β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *μιά βδομάρα* (10 θανάδες)
 γ) τὸ γυφτιάτικο, *Δεν πηλάει*
 δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ. *Δένει σκαί ζευγά* (100%)

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτρισκῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτόμερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ὁ μαρμαρῆς ἀποθηκεύει κατόπιν ἐντὸς τοῦ χωριοῦ ἢ ἐν ἀμφορί (ξύλινον μισθώσιον διασκαίσιον 2x2x2 μ. μόνιμῶς ἑρμησει· ἑρμημένον· ἢ ἐν πυλῖαν· ἢ ἐν ἀποθήκῃ).

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... εὖ ἀχυσεν ἐπισημένιον
ἕνους καὶ χωρίου, εἰς εὖ ἀχυσμαλύνει...
παρὰ τῶν σταθλόν.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... εἰς καὶ καλαμνήναι (φύει) μὲν διαλογὴ ἐξί-
νιτο ποικίλιν διδρυμια καὶ θειρισκόν.
... εἰς τῶν σίτων αἰαὶ καὶ λοιπὰ διμυρία καὶ
... μέναι εὖ ἀλώνεσθαι ;

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

... ἔνταῦθα ὅχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδῆματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

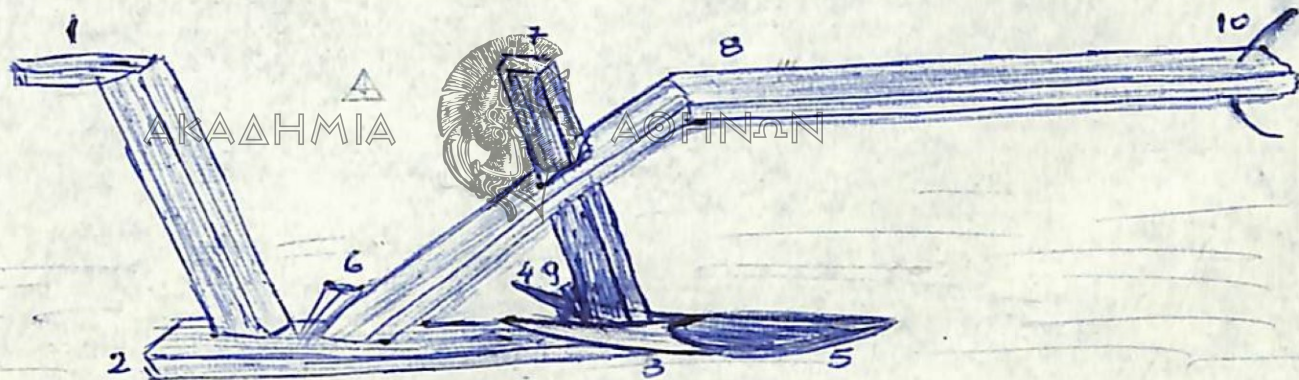
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

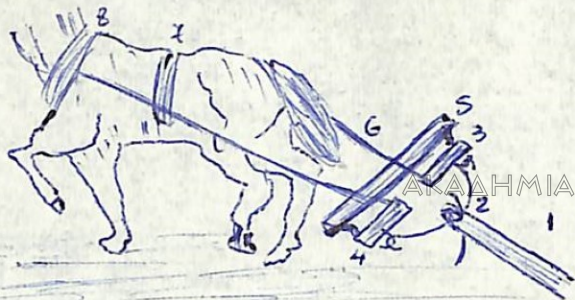
ΑΘΗΝΩΝ

Συμφορὴν ἀπορῶν (δὶ' ἑτέρων)

Ξύλινον ἄροτρον. (δι' ἑξέρον)

ΑΘΗΝΑΙΩΝ

1. σταθάρι
2. γάντζος
3. παλαινεζέεο
4. παλαινεζέεο
5. παλαινεζέο
6. τραβηχέο
7. σαμαίρι
8. βλαμπαργιά

• Ένουνι ζυγός δὲν χρησιμοποιήσου
σήμερον, οὔτε καὶ ἄλλος ἄνθρωπος αὐ-
τοῦ. Ἐὰν ὁρῶμαι καὶ αἱ λοιπαὶ γυναι-
κες ἐρχασίαι (συνέλευσις, διαώρυ-
σις) γένεαι δι' αἰμιότων ενός
ἢ δύο, διατ' ἄνευ ζυγοῦ.

— τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄρσενον δὲν διαφέρει
πολυποῶς τὸν χρησιμοποιούμενον σήμερον. ἔτι
καὶ ἔνουνι ἐκονιζομένων ἄρσενων, τὸ δι' αἰσθη-
ρίσμον σημειούμενον ὁμοιάζει περισσότερο
πρὸς τὸ εἰς τὸν ἑλκὸν μας χρησιμοποιούμενον
σήμερον ξύλινον ἄρσενον, ὡς, προκύπτει ἀπὸ
τῆς τοῦ παιναξέως σχεδιαγράμματός.